

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2844/14

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט נ' סולברג

המערער: חיים אפללו

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת מיום 9.3.2014 בת"פ 8236-08-13 שניתן על ידי כבוד השופט ת' כתילי – סג"נ

תאריך הישיבה: א' באייר התשע"ו (9.5.2016)

בשם המערער: עו"ד סאהר פאר

בשם המשיבה: עו"ד תומר סגלוביץ'

בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט ס' ג'ובראן:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (סגן הנשיא ת' כתילי) בת"פ 8236-08-13 מיום 9.3.2014, במסגרתו הוטל על המערער עונש של שלוש וחצי שנות מאסר בפועל, ובמצטבר לו הופעלו באופן חופף זה לזה שני עונשי מאסר מותנה בני 5 חודשים ו-12 חודשים שהוטלו על המערער בתיקים אחרים, כך שסך הכל ירצה ארבע וחצי שנות מאסר בפועל; וכן הוטלו עליו 15 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירה בה הורשע.

כתב האישום והכרעת הדין

2. המערער הורשע ביום 10.11.2014 על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של התפרצות למקום מגורים בנסיבות מחמירות,

לפי סעיף 406(ב) וסעיף 408 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); גניבה, לפי סעיף 384 לחוק העונשין; היזק בזדון, לפי סעיף 452 לחוק העונשין; החזקת מכשיר פריצה, לפי סעיף 409 לחוק העונשין; והחזקת סכין שלא כדין, לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין.

על פי המתואר בכתב האישום המתוקן, ביום 22.7.2013 בין השעות 9:30 ל-12:00, המערער התפרץ לביתו של המתלונן (להלן: הבית), כשהוא מצויד בסכין יפנית ופנס וכשהוא עוטה על ידיו כפפות, בכך שחתך את רשת חלון חדר השירותים ונכנס דרכו לבית. זאת, לאחר שתצפת לעבר אזור הבית במשך מספר דקות בכדי לוודא שהשטח פנוי. בהיותו באחד מחדרי הבית, המערער חיטט בארונות ובקופסאות שהיו במקום, וגנב שתי שרשראות זהב, שתי טבעות זהב ושני שעונים. בטרם עזב את החדר, המערער שמע את קולו של בנו של המתלונן בן ה-13 ושל חברו שהיו אותה שעה בבית, ומאחר שסבר שהשניים מתקרבים למקום הימצאו, נטל לידו בסיס לנרגילה וסכין שאורך להבה 22 ס"מ (להלן: הסכין), וזאת על מנת לפגוע במי שיכנס לחדר. בנוסף, המערער נטל מהחדר מגבת וכיסה איתה את ראשו. משלא נכנס איש לחדר, המערער פנה – כשהוא נושא עמו את בסיס הנרגילה והסכין – למטבח הבית, וגנב משם שני שעונים נוספים ומכשיר סלולרי מסוג "אייפון". אחר זאת, המערער חתך את רשת חלון המטבח באמצעות הסכין היפנית, בעט בחלון על מנת לפתחו, ויצא מהבית כשברשותו הרכוש הגנוב והסכין.

גזר הדין של בית המשפט המחוזי

3. ביום 9.3.2014 בית המשפט המחוזי גזר את דינו של המערער. בגזר דינו, בית המשפט המחוזי עמד על הערכים המוגנים אשר נפגעו מביצוע העבירות ומידת הפגיעה בהם, על הנסיבות הקשורות בביצוען, ועל מדיניות הענישה הנהוגה בהן. באשר לערכים המוגנים, נמצא כי מעבר לפגיעה הכלכלית הנעוצה בגניבת רכוש, המערער פגע במעשיו גם בתחושת הביטחון של הציבור. עוד ציין בית המשפט המחוזי כי קיימת חומרה יתרה בהתפרצות לבתים בשילוב שימוש בכלי נשק, וכי בעבירות מעין אלה קיים פוטנציאל להתפתחות אלימה ולפגיעה בשלום הציבור. ביחס לנסיבות ביצוע העבירות, בית המשפט המחוזי עמד על מספר נסיבות לחומרה: התכנון שקדם לעבירות – אשר כלל הצטיידות במכשירי פריצה כגון כפפות וסכין יפנית, וכן תצפות מקדים על הבית; חלקו העיקרי והבלעדי של המערער באירוע; הנזק שנגרם למתלונן ולבני משפחתו – אשר כולל הן את הפן הכלכלי והן את הנזק הנפשי שנגרם כתוצאה מהתפרצות המערער לביתם; הצטיידותו של המערער בסכין ובבסיס של נרגילה במטרה לפגוע במי שיעמוד בדרכו; והעובדה שהמערער המשיך במעשיו – בעודו מחזיק בסכין

ובבסיס הנרגילה – תוך שהוא מודע לאפשרות שיתקל במי מדיירי הבית. לבסוף, בית המשפט המחוזי בחן את הענישה הנהוגה בעבירות התפרצות, ובפרט אלה בהן העברייני מצויד בנשק, והדגיש כי מדיניות הענישה בעבירות מסוג זה היא מדיניות מחמירה, המתבטאת בהטלת עונשי מאסר בפועל תוך הרחקתם של העבריינים מהחברה. על כן, בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 24 ל-64 חודשי מאסר.

4. בקביעת העונש המתאים למערער, בית המשפט המחוזי בחן את נסיבותיו של המערער שאינן קשורות בביצוע העבירה. בית המשפט עמד על עברו הפלילי המכביד של המערער, הכולל הרשעות קודמות רבות בעבירות רכוש כמו גם שבעה מאסרים אותם ריצה בפועל, לרבות מאסר בן 42 חודשים ממנו שוחרר קודם לביצוע העבירות מושא תיק זה. עוד התייחס בית המשפט המחוזי לתסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו של המערער, לפיהם אין מקום להעדיף שיקולי שיקום על פני עונש מאסר בעניינו. מנגד, בית המשפט המחוזי התחשב במצבו הכלכלי הקשה של המערער וכן במצבו הבריאותי – הכולל התמכרות לשימוש בחומרים פסיכו אקטיביים, אך מצא כי אין בנסיבות אלה משום הצדקה להטיל עונש ברף התחתון של מתחם העונש שנקבע או לסטות ממנו לקולה. על סמך שיקולים אלו, בית המשפט המחוזי גזר את עונשו של המערער כמפורט בפסקה 1 לעיל. מכאן הערער שלפנינו.

תסקיר שירות המבחן

5. ביום 5.5.2016 הוגש תסקיר שירות מבחן עדכני בעניינו של המערער. מהתסקיר עולה כי בתאריך 3.1.2016 המערער נקלט בבית הסוהר "שיטה"; טרם שולב במסגרת תעסוקתית או בחינוך; ועבירת המשמעת האחרונה שלו הייתה בתאריך 6.4.2016, כאשר הוא גידף את הרופא שבדק אותו. להתרשמות העובדת הסוציאלית בבית הסוהר, המערער מגלה קשיי תפקוד, מרבה להתלונן על תנאי המאסר ומאשים את גורמי שירות בתי הסוהר במצבו. לעניין אפשרות שילובו של המערער בטיפול, צוין כי בהמשך תיבחן אפשרות לשלבו בקבוצת "שליטה בכעסים", אך עתה נראה כי הוא מתקשה לגייס כוחות לחזור לתהליך השיקום.

נימוקי הערעור ותשובת המשיבה

6. בערעורו, המערער טוען כי בית המשפט המחוזי הטיל עליו עונש המחמיר עמו יתר על המידה – הן ביחס לנסיבות המקרה והן ביחס לרף הענישה הנהוג – ואשר אינו מעניק משקל ראוי לנסיבות לקולה המתקיימות בעניינו. ראשית, המערער סבור כי מתחם העונש שנקבע בעניינו חורג באופן קיצוני לחומרה ממדיניות הענישה הנהוגה. לשיטתו, קביעתו של בית המשפט המחוזי ביחס למתחם העונש הייתה מוטעית, וזאת

מאחר שהוא שגה בפרשנותו את הפסיקה עליה התבסס בקביעת המתחם. לטענתו, פסקי הדין עליהם הסתמך בית המשפט המחוזי אינם תומכים במתחם העונש שנקבע, והיה מקום לקבוע בעניינו מתחם עונש שאינו עולה על 24 חודשי מאסר בפועל, אשר יהלום את העבירות בהן הורשע ואת נסיבותיהן. בהמשך לכך, המערער מדגיש כי לא הורשע בעבירת שוד כי אם בעבירת התפרצות. בנוסף, המערער גורס כי היה על בית המשפט המחוזי לאפשר לו להשתלב בהליך שיקומי בקהילה טיפולית למכורים לסמים, להבדיל מלשלוח אותו למאסר לתקופה ממושכת, וזאת בייחוד נוכח הרקע המשפחתי הקשה ממנו הוא מגיע – שימוש אביו בסמים לאורך שנים. בעניין זה, המערער עומד על חשיבותם של שיקולי שיקום במכלול שיקולי הענישה, ומדגיש כי שיקול שיקומי אף עשוי להצדיק חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם. עוד מוסיף המערער כי נסיבות חייו הקשות לא קיבלו משקל מספק בגזר דינו של בית המשפט המחוזי, וזאת על אף שהיוו גורם מכריע להתמכרותו לסמים והסתבכותו בפלילים. על כן, המערער מבקש מבית משפט זה להפחית באופן משמעותי את עונש המאסר בפועל שהושת עליו, כך שיהלום את מכלול נסיבות המקרה.

7. המשיבה, מנגד, סבורה כי יש לדחות את הערעור. לעמדתה, העונש שנגזר על המערער הוא ראוי, ומשקף את חומרת המעשים המיוחסים לו וחומרתן של נסיבות המקרה, ובפרט את פוטנציאל הפגיעה של מעשיו בילדו בן ה-13 של המתלונן. המשיבה מציינת, כי אמנם המדובר בעונש לא קל, אך הוא אינו סוטה, ובוודאי לא משמעותית, ממתחם העונש הראוי. בנוסף, המשיבה עומדת על המסוכנות הנשקפת מהמערער ועל הצורך להרחיקו מהציבור לזמן רב. לחיזוק עמדתה, המשיבה מצביעה על עברו הפלילי המכביד של המערער, וכן מפנה לתסקיר שירות המבחן העדכני השלילי שהוגש בעניינו, אשר מלמד כי הוא אינו שולט בכעסיו ואינו מכבד את המסגרת שבה הוא נמצא. זאת ועוד, המשיבה גורסת כי המערער כבר "זכה" להקלה בעונשו, בכך שבית המשפט המחוזי הפעיל באופן חופף את המאסרים על תנאי שעמדו לחובתו. יתרה מכך, המשיבה מציינת כי המערער אף הורשע בשני תיקים נוספים לאחר מתן גזר הדין מושא ערעור זה, וכי עונשי המאסר שהושתו עליו בשני התיקים הללו הופעלו באופן חופף למאסר שהושת עליו במקרה דנן, למעט חודש מאסר אחד שהופעל במצטבר. על כן, לגישתה, אין כל מקום להתערב בעונש שהוטל על המערער.

דיון והכרעה

8. דין הערעור להידחות. הלכה ידועה היא שלא בנקל תתערב ערכאת הערעור בעונש אותו גזרה הערכאה הדיונית, וכי ההתערבות שמורה לאותם מקרים חריגים בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין, או כאשר העונש שנגזר חורג במידה קיצונית ממדיניות

הענישה הנוהגת במקרים דומים (ראו: ע"פ גולאני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (28.3.2016); ע"פ 1072/15 שייניס נ' מדינת ישראל, פסקה 41 (10.11.2015)). לאחר עיון בגזר דינו של בית המשפט המחוזי ובהודעת הערעור, ולאחר שמיעת הצדדים בפנינו, הגענו למסקנה כי המקרה שלפנינו אינו נמנה על אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות, כפי שיפורט להלן.

9. בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתן המיוחדת של עבירות התפרצות לבתים וגניבה, אשר פוגעות בקניינם של בעלי הרכוש, בפרטיותם, בביטחונם, בבטחון הציבור ובתחושה של 'ביתי הוא מבצרי' (ע"פ 6002/15 אבו טרייה נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (9.3.2016); ע"פ 8894/12 חושיה נ' מדינת ישראל, פסקה י' (6.2.2014)). מעבר לפגיעה קשה זו, עבירות התפרצות לבתים, ובפרט אלה הכוללות הצטיידות ושימוש בכלי נשק, עלולות על נקלה להידרדר לאירוע אלים, אשר קשה לחזות את תוצאותיו (ע"פ 4815/13 מדינת ישראל נ' אלעוקבי, פסקה 13 (1.1.2014); ע"פ 3297/10 וולקוב נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (24.5.2012)). יפים לעניין זה דבריו של השופט ח' מלצר בע"פ 7543/08 מדינת ישראל נ' אואזנה (31.12.2008):

"[...] פריצה לביתו של אדם, טומנת בחובה לעיתים קרובות לא רק נזק כלכלי רב, אלא גם צער ועוגמת הנפש הנגרמים לקרבנות של עבירות אלה. הנה כי כן, אין מדובר בעבירות נגד רכוש גרידא, אלא בעבירות המפרות את פרטיותו של האדם בצורה הגבוהה ביותר. זאת ועוד הגדרת עבירות אלו כ'עבירות רכוש', נותנת תחושה מצמצמת וקונוטציה שגויה – לסוככים, באשר למהות העבירות שהתבצעו, הפוגעות במהות המתמצית באמירה: 'ביתו של האדם – מבצרו'. ברגע שביתו של אדם נפרץ, תחושת חוסר אונים וחוסר ביטחון ממלאת את ליבו. הנה כי כן, הפריצה אינה רק לבית – מבחינה פיזית, אלא בעיקרה חדירה לתוך התא האישי-משפחתי השמור ביותר של האדם" (שם, בפסקה 8).

10. במקרה שלפנינו, המערער התפרץ לביתו של המתלונן וגנב ממנו חפצים, וכאשר הבין שנמצאים בבית אנשים – לא נרתע ולא חדל ממעשיו, אלא הצטייד בסכין ובבסיס נרגילה על מנת לפגוע במי שינסה לעצור בעדו, בעוד הוא ממשיך להסתובב בבית ולגנוב חפצים. למותר לציין את פוטנציאל הנזק הרב שהיה טמון במעשיו אלו, ואת התוצאות ההרסניות שהיו עלולות להיגרם לו היה המערער נתקל בבנו בן ה-13 של המתלונן ששהה אותה עת בבית עם חברו. בשים לב לכל אלה, נחה דעתנו כי העונש שהושת על המערער מאזן כראוי בין חומרת העבירות בהן הורשע ונסיבות ביצוען, ואין בו סטייה ממדיניות הענישה הראויה.

11. אשר לעונש שנקבע בתוך המתחם, המערער טוען כי לא ניתנה התייחסות ראויה לנסיבות לקולה המתקיימות בענייננו. גם טענה זו אין בידינו לקבל. מקריאת גזר דינו של בית המשפט המחוזי, עולה כי נלקחו בחשבון כלל השיקולים הרלבנטיים בענייניו של המערער, לרבות שיקול שיקומו ונסיבותיו האישיות לקולה עליהן עמד בערעורו – ובכללן נסיבות חייו הקשות והתמכרותו לחומרים אסורים. זאת ועוד, הרי שצודקת המשיבה בטענתה כי המערער כבר זכה להקלה בעונשו – הן בגזר הדין מושא ערעור זה בו הופעלו עונשי המאסר המותנה שעמדו לחובתו באופן חופף; והן בשני גזרי הדין שניתנו לאחר מכן, בהם הושת על המערער עונש כולל של 9 חודשי מאסר, אך מתוכו רק חודש אחד בלבד הופעל במצטבר והשאר בחופף לעונש בתיק שלפנינו. על כן, ובפרט נוכח עברו הפלילי הכבד של המערער והמשך דרכו העבריינית, איננו רואים כל מקום להתערבותנו בעונש שהשית בית המשפט המחוזי.

12. סוף דבר, הערעור נדחה.

ניתן היום, ט"ו באייר התשע"ו (23.5.2016).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט